

Reportatge | Text: **Eduard Cairol**

NOUCENTISME

Líquid

Un dels textos de referència pel que fa a l'estudi del romanticisme literari és, sens dubte, l'assaig de C.M. Bowra *La imaginació romàntica (The Romantic Imagination)*, Oxford, 1971. Es tracta d'un llibre fascinant que demostra que els principals poetes del romanticisme, més enllà de les seves diferències idiosincràtiques, comparteixen un mateix ús sense precedents de la imaginació, i que rellança el projecte romàntic més enllà del seu temps, com un punt de referència que ja no podrà ser ignorat a partir d'aleshores.

Sospito que, de manera conscient o no, el precedent il·lustre de Bowra ha exercit una poderosa influència entre els organitzadors del simposi *La imaginació noucentista*, celebrat a Barcelona a finals de maig a la Universitat Pompeu Fabra per iniciativa del departament d'Humanitats. La sola referència a la imaginació, aplicada a un moviment tot sovint associat a la racionalitat i al control, resulta prou significativa.

Equilibri entre generacions

En efecte, tot al llarg dels tres dies de simposi, al qual van estar convidades autoritats de reconegut prestigi amb un estimulant equilibri entre generacions, el disseny de les intervencions no semblava haver estat pas merament de revisar el ja inevitable catàleg d'ideòlegs, artistes i escriptors més o menys formalment adscrits al Noucentisme. Al contrari, més aviat es podria dir que la intenció dels participants va ser projectar el Noucentisme per sobre dels seus límits històrics estrictes, tot considerant-lo com la gran reserva que ha proveït d'imatges i de principis teòrics una bona part de l'art, la literatura i el pensament del segle XX a Catalunya, i contribuir així d'una manera decisiva a configurar el seu actual horitzó d'expectatives.

I així, els Bohigas, Bonet, Comadira, Llorens, Marí, Michaud, Riquer, Vallcorba, Yvars, etcètera, per esmentar tan sols alguns dels ponents més destacats, van optar per una aposta de risc: fer esclatar la imatge més superficial-

al i inofensiva del Noucentisme, i emprendre amb gosadia -i, si cal, amb un punt de temeritat gens noucentista- l'exploració d'aspectes i connexions del moviment fins ara inèdits o directament insospitats.

D'aquesta manera, al llarg de les ponències, no va ser infreqüent veure relacionats els ideals, autors i obres del nou-cents català amb referents aparentment tan allunyats com ara la *sezeccion* vienesa (com a referent arquitectònic, en contra del tòpic del mediterranisme), el sebastianisme de Pessoa (en la seva voluntat imperialista), el cubisme i l'estètica de les avantguardes (enfront del tòpic del tradicionalisme, per la seva vocació estructuralista i gairebé abstracta), el romanticisme alemany (en l'intent de superació del racionalisme cartesià), el personalisme de Mounier (a través de la categoria orsiana de l'Àngel), el gran

projecte de la filosofia espanyola contemporània (d'Ortega a Trias, l'elaboració d'una raó musical, en contra del tòpic del caràcter escultòric i antimusical del moviment), o els règims totalitaris del segle anterior (pel parralisme noucentista i la recuperació de valors tradicionals autòctons, enfront del tòpic del cosmopolitisme), etcètera..., per citar només algunes de les contribucions més polèmiques de les tres jornades de debat.

Orgull sense prejudicis

En tot cas, d'aquesta mirada revisionista que aspirava a estendre la relació i la influència del Noucentisme cap a territoris en principi inesperats, i més enllà de la valoració particular que ens mereixi cadascuna de les respectives aportacions, se'n desprèn almenys una doble constatació que per si sola ja hauria de ser motiu d'orgull i satisfacció. Per un cos-

tat, que els historiadors i estudiosos semblen haver superat majoritàriament la tendència a interpretar els episodis de la història cultural del país en clau exclusivament local, i aborden ara aquests episodis en relació amb les grans tendències espirituals o artístiques d'arreu d'Europa, l'únic context en què ens revelen el seu veritable sentit i la seva autèntica rellevància.

En segon lloc, que, si ens refiem del que es va sentir al llarg del simposi, ja resulta possible abordar l'obra d'Eugeni d'Ors sense prejudicis de caràcter ide-

ològic, tot jutjant estrictament el seu valor intel·lectual i considerant, així, el conjunt d'aquesta obra com una de les aportacions més ambicioses i suggerents al pensament del segle XX (en els seus diversos camps) a la mateixa alçada d'un Ortega o d'un Sartre.

Tot plegat, un molt saludable exercici de revisió d'un episodi clau de la nostra història, al qual li convenia potser perdre una mica de la seva gravetat i de la seva estricta delimitació, per d'adaptar-se a les exigències dels nostres actuals temps líquids.*

'Nus a la platja' (1922) és un dels quadres de Josep de Togores adscrits al Noucentisme